

RESERVILÄISLIITTO ry

Helsinki, 10.12.2008

OHJE RESERVILÄISLIITON ANSIORISTIEN MYÖNTÄMISPERIAATTEISTA JA KÄYTÄNNÖISTÄ / Hyväksytty työvaliokunnassa 10.12.2008

Tämän ohjeen tarkoituksena on määritellä tarkemmin Reserviläisliiton ansioristien myöntämiskriteereitä ja -menettelyjä. Ohjeen on hyväksynyt Reserviläisliiton työvaliokunta kokouksessaan 10.12.2008.

Ansioristijärjestelmän perusteet

Reservin Aliupseerien Liitto ry:n Ansioristi perustettiin vuonna 1976 Puolustusministeriön valmistelemalla asetuksella. Vuonna 1982 Ansioristijärjestelmää laajennettiin niin, että ansioristin lisäksi käyttöön tuli sitä arvokkaampi Reservin Aliupseerien Liitto ry:n Ansioristi soljen kera. Tämä perustui Puolustusministeriön esityksestä säädettyyn asetukseen n:o 665/1982.

Vuonna 1996 em. asetusta muutettiin liiton nimenmuutoksen johdosta uudella asetuksella niin, että huomionosoitusten nimiksi tulivat Reserviläisliitto – Reservin Aliupseerien Liitto ry:n ansioristi ja ansioristi soljen kera. Muita muutoksia ansioristijärjestelmään ei tuolloin tehty eikä ole tehty senkään jälkeen.

Ansioristijärjestelmää täydennettiin jo vuonna 1980 ansiomitalijärjestelmällä. Tästä huolimatta Ansioristi ja Ansioristi soljen kera säilyivät liiton korkeimpina huomionosoituksina.

Kaikki ansioristit myöntää Puolustusministeri Reserviläisliiton hallituksen esityksestä. Kukin ansioristiä seuraa kunniakirja, jonka on allekirjoittanut puolustusministeri sekä kansliapäällikkö. Puolustusministeriö ja liiton toimisto pitävät kirjaa ansioristien saajista. Reserviläisliitto kirjaa omaan seurantaansa asianomaisen henkilön nimen ja sen tahon, mistä alkuperäinen esitys on tullut tai mitä tahoa asianomainen taho edustaa, myöntämisvuoden sekä ansioristin numeron.

Ansioristien hakeminen ja myöntäminen

Reserviläisliiton ansioristeista voivat tehdä esityksiä liiton jäsenyhdistykset ja piirit sekä liittohallituksen ja liiton puheenjohtajiston jäsenet sekä liiton toiminnanjohtaja. Lisäksi esitysoikeus on Puolustusvoimien komentajalla. Yhdistysten ja piirien on tehtävä esityksensä liiton vahvistamaa hakukaavaketta käyttämällä. Yhdistysten tulee lähettää hakemukset omaan piiriinsä, joka lähettää ne edelleen liittoon vuotuisen toimintasuunnitelmaan kirjattuun määräaikaan mennessä. Hakemusten tulee olla asianmukaisesti täytettyjä ja niiden tulee sisältää riittävät tiedot asian käsittelyyn.

Saapuneet ansioristihakemukset käsittelee liiton toiminnanjohtaja, joka laatii niistä yhteenvedon ja myöntöesityksensä liiton puheenjohtajiston käyttöön. Liiton puheenjohtajisto laatii tältä pohjalta yksimielisen esityksensä ansioristeista Reserviläisliiton hallitukselle. Liiton hallitus tekee lopullisen päätöksen Puolustusministerille myönnettäväksi esitettävistä ansioristeista.

Liiton toiminnanjohtaja lähettää liiton hallituksen päätöksen mukaisen esityksen myönnettävistä ansioristeistä Puolustusministerille. Esityksen mukana lähetetään kunniakirjat allekirjoituksia varten.

Kaikki Reserviläisliiton ansioristit myöntää Puolustusministeri itsenäisyyspäivän päivämäärällä. Hän voi vapaasti poiketa liiton hallituksen tekemästä esityksestä.

Ansioristien myöntämiskriteerit ja -politiikka

Reserviläisliiton ansioristien myöntämiskriteerit on määritelty huomionosoitusjärjestelmää määrittelevässä asetuksessa. Lisäksi vuosien saatossa on muovautunut tätä tarkempia myöntämiskäytäntöjä. Nämä on käyty läpi seuraavassa:

Asetuksen mukaan Reserviläisliiton ansioristi voidaan myöntää:

1. liiton jäsenyhdistyksen jäsenelle, joka on vähintään viisitoista vuotta ansiokkaasti toiminut vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä liiton tai sen jäsenyhdistyksen ja reserviläisten yhteisten pyrintöjen edistämiseksi;
 - Asianomainen henkilön toiminta yhdistystason johtotehtävissä on kestänyt vähintään 15 vuotta ja sen lisäksi hän on toiminut piiritasolla vähintään muutamia vuosia esim. piirihallituksen jäsenenä tai muussa vastaavassa tehtävässä tai
 - Asianomainen henkilö on toiminut pitkään ja ansiokkaasti piiritasolla esim. piirin puheenjohtajana tai vastaavassa tehtävässä tai
 - Asianomainen henkilö on toiminut pitkäaikaisesti (vähintään neljä vuotta) ja ansiokkaasti liiton hallituksessa tai muussa liiton kannalta tärkeässä toimielimessä tai taholla. Lisäksi hän on toiminut myös piiri- tai yhdistystasolla.
2. liittoon kuulumattomalle henkilölle tai yhteisölle, joka on erityisen ansiokkaasti toiminut liiton tarkoituserien edistämiseksi tai on erittäin merkittävällä tavalla tukenut liiton toimintaa; sekä
 - Asianomainen henkilö on toiminut tai toimii edustajana Reserviläisliiton kannalta erityisen tärkeiden yhteisöjen johtotehtävissä (esim. MPT:n hallituksessa) tai
 - Asianomainen henkilö toimii tai on toiminut Reserviläisliiton tärkeän yhteistyökumppanin johtotehtävissä puheenjohtajana tai toiminnanjohtajana (vast.) tai
 - Asianomainen henkilö toimii tai on toiminut yhteiskunnallisessa tehtävässä, jossa hän on merkittävällä tavalla tukenut liiton toimintaa tai maanpuolustuskykymme ja -valmiutemme ylläpitoa tai
 - Asianomainen yhteisö harjoittaa tärkeää ja tuloksekasta yhteistoimintaa Reserviläisliiton kanssa tai toimii muuten merkityksellisesti liiton tarkoituserien toteuttamiseksi.
3. ulkomaalaiselle, joka on toiminnallaan osoittanut arvostavansa Suomen virallista ulkopolitiikkaa ja on ansiokkaasti toiminut liittoa vastaavassa maanpuolustusjärjestössään sen ja liiton välisen järjestöllisen yhteistoiminnan edistämiseksi.
 - Asianomainen henkilö on toiminut tai toimii puheenjohtajana tai muussa, vastaavassa tehtävässä Reserviläisliiton kanssa viralliselta pohjalta yhteistoimintaa harjoittavassa maanpuolustusjärjestössä tai muulla taholla tai
 - Asianomaisella henkilöllä on ollut tai on ratkaiseva rooli em. yhteistyön syntymisessä tai sen ylläpitämisessä.

Asetuksen mukaan liiton ansioristi soljen kera voidaan myöntää:

1. liiton jäsenyhdistyksen jäsenelle, joka on,

- a. vähintään 15 vuotta erityisen ansiokkaasti toiminut liiton johtotehtävissä liiton ja jäsenistön tarkoituksien sekä yhteisten pyrintöjen edistämiseksi tai
 - Asianomainen henkilö on toiminut ansiokkaasti liiton puheenjohtajana, varapuheenjohtajana tai pitkäaikaisena (vähintään 6 vuotta) ja ansiokkaasti valiokunnan tai työryhmän jäsenenä taikka johtavana toimihenkilönä.
- b. vähintään 20 vuoden aikana erittäin merkittävällä tavalla edistänyt tai tukenut liiton toimintaa
 - Asianomainen henkilö on liiton jäsen ja toiminut erityisen tuloksekkaasti liiton kannalta ehdottoman keskeisen yhteistyökumppanin (esim. MPT) puheenjohtajana (vast.) tai johtavana toimihenkilönä.

2. liittoon kuulumattomalle henkilölle tai yhteisölle, joka on erityisen ansiokkaasti toiminut liiton tarkoituksien edistämiseksi tai on erittäin merkittävällä tavalla tukenut liiton toimintaa; sekä

- Asianomainen henkilö toimii tai on toiminut Puolustusvoimien ylipäällikkönä tai komentajana taikka pääministerinä tai
- Asianomainen henkilö toimii yhteiskunnallisessa tehtävässä tai järjestössä (esim. Maanpuolustuksen Tuki ry), jossa hän on erittäin merkittävällä tavalla tukenut liiton toimintaa tai maanpuolustuskykymme ja -valmiutemme ylläpitoa.
- Asianomainen yhteisö harjoittaa erittäin tärkeää ja tuloksekasta yhteistoimintaa Reserviläisliiton kanssa tai toimii muuten erityisen merkityksellisesti liiton tarkoituksien toteuttamiseksi.

3. ulkomaalaiselle, joka toiminnallaan on osoittanut arvostavansa Suomen virallista ulkopolitiikkaa ja joka on erityisen ansiokkaasti toiminut liittoa vastaavassa maanpuolustusjärjestössä sen ja liiton välisen järjestöllisen yhteistyön edistämiseksi.

- Asianomainen henkilö on toiminut erittäin pitkäaikaisena puheenjohtajana tai muussa, vastaavassa tehtävässä Reserviläisliiton kanssa viralliselta pohjalta yhteistoimintaa harjoittavassa maanpuolustusjärjestössä tai muulla taholla.

Em. säännösten ja linjausten ohella liiton hallitus on linjannut, että Reserviläisliiton ansioristi tai ansioristi soljen kera voidaan myöntää vain jos edellisestä Reserviläisliiton myöntämästä huomionosoituksesta on kulunut vähintään viisi vuotta. Lisäksi jäseniltä on edellytetty ansioristin osalta sitä, että jäsenellä on aiemmin jokin liiton ansiomitali myönnettynä sekä ansioristin soljen kera osalta sitä, että jäsenellä on jo aiemmin Reserviläisliiton ansioristi myönnettynä.

Vuosittain haettavien ansioristien määriä ei ole Puolustusministeriön asetuksessa käsitelty. Käytännöksi on kuitenkin vuosien saatossa muodostunut, että Ansioristejä myönnetään vuositasolla enintään 30 kappaletta ja Ansioristejä soljen kera enintään kuusi kappaletta. Hyvänä on myös pidetty sitä, että vähintään 60 prosenttia ansioristien saajista olisi Reserviläisliiton omia jäseniä. Ansioristeilla ei ole piirikiintiöitä.

Reserviläisliiton ansioristien luovuttaminen ja kanto-oikeus

Reserviläisliitto järjestää vuosittain itsenäisyyspäivää edeltävänä arkipäivänä tilaisuuden, jossa luovutetaan myönnetty ansioristit. Paikalle kutsutaan kaikki ansioristien saajat.

Erityisestä syystä ansioristit voidaan lähettää reserviläispiireihin luovutettaviksi. Piirien tulee järjestää näiden ansioristien luovutus mahdollisimman nopeasti.

Ennen itsenäisyyspäivää luovutettujen ansioristien kanto-oikeus alkaa vasta myöntämispäivänä pl. itse luovutustilaisuus.

Reserviläisliiton ansioristin kantaminen

Reserviläisliiton ansioristiä voi kantaa samanaikaisesti aiemmin myönnetyn liiton ansiomitalin kanssa. Tässä tapauksessa kannetaan vain korkeinta myönnettyä ansiomitalia (Kultainen, Hopeinen ja Pronssinen). Lisäksi voidaan samanaikaisesti kantaa myös Erikoisluokan ansiomitalia.

Henkilö, jolle on myönnetty Reserviläisliiton ansioristi soljen kera, ei kanna sen kanssa samanaikaisesti liiton ansioristiä.

Ansioristiä kannetaan nauhassa kunniamerkin tapaan. Sotilas- ja virkapuvussa voidaan nauhaa kantaa nauhalaattana. Ansioristiä voidaan kantaa myös pienoiskoossa.

Reserviläisliiton ansioristien muotoilu

Reserviläisliiton ansioristi on tompakista valmistettu hopeareunuksinen 40 x 40 mm:n suurinen mustalla emaljoitu Yrjönristi, joka keskellä on 24 mm:n läpimittainen valkoisella emaljoitu kokardi sisällään 15 mm:n läpimittainen sinisellä emaljoitu rengas.

Ansioristiin kuuluu 31 mm:n levyinen koboltinsininen nauha, jossa keskellä on 11 mm:n levyinen valkoinen raita.

Ansioristin solki on 14 mm:n korkuinen ja 10 mm:n levyinen samasta metallista tehty hopeoitu kuusenoksa.

Ansioristin pienoisristin läpimitta on 18 mm ja nauhan leveys 15 mm. Pienoisristissä ei käytetä solkea.

Ansioristin kuva.